

hangjaival zárult. A gyári duda hívó hangja után a megjelent 93 regisztrált résztvevőt *Benyhe László* levezető elnök köszöntötte, majd *Benedek Mihály* polgármester tartott üdvözlő beszédet. Szólt a területen végzett eredményekről, például az ICOMOS-díjas felújított Olvasó épületéről és a még elvégzendő nem kevés teendőkről.

A délelőtti előadások sorát *Drótos László*, a Közép-Európai Ipari Örökség Útja Egyesület alelnöke nyitotta meg, aki a fejlett európai országok ipari örökségvédelméről, mint követendő útról, és a 165 éves szakmatörténeti múlt ipari emlékei révén Ózd város ipari örökségvédelmi központtá válásának esélyéről, mint nagy lehetőségéről beszélt. Ózd a közép-európai vaskultúra központjává válhat, amelyhez az ózdi műszaki értelmiség nagyobb aktivitása és az ezt elősegítő tudatos városfejlesztési stratégia egyaránt szükséges.

Dr. Mezős Tamás, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elnöke a magyar műemlékvédelem, ezen belül az ipari műemlékvédelem helyzetéről tájékoztatta a résztvevőket. Elmondása szerint a mintegy 11 ezer magyarországi, ezen belül a 316 ipari műemlék száma jelentősen elmarad az európai átlagtól, de rávilágított, hogy csak összefogással, támogatási rendszerrel lehet a helyzeten javítani. Felajánlotta együttműködési készségét az ózdi ipari értékek megóvása, ápolása, lehetséges hasznosítása érdekében, melyekre EU forrásokat kell találni.

A múlt őrzése mellett figyelni kell az ipar jelenét is, így *Marczisz Gáborné dr.*, a Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés igazgatója a hazai acélipar helyzetéről adott átte-

kintést, összehasonlítva az Európában és a világban végbemenő folyamatokkal. Ismertette a fejlődés várható irányait, jellemzőit. Kiemelte: a piaci hatásoknak kitett és azokra igen érzékeny magyar acéliparnak csak a hatékony fajlagos anyag- és energiafelhasználás esetén van esélye a versenyben maradásra.

Dr. Bolyki János a település központi részén elhelyezkedő régi törzsgyárnak a város életébe való bekapcsolása szükségességét és fontosságát hangsúlyozta. Ennek megvalósításához már több mint egy éve ózdi emberek javaslatára alapozott, hollandokkal közösen készített tanulmány áll rendelkezésre. Összefogással meg kell találni a régi gyár területén lévő épületek új funkcióját, hasznosításuk lehetőségét. Ennek révén az Ózdon és környékén élő mintegy 80 ezres népesség kistérségi központja jöhet létre.

Az ebédszünetet követően a délutáni előadásokat *Dobosy László* múzeumigazgató igen érdekes, sok képpel illusztrált „Ipartörténeti értékek Ózdon és térségében” című előadása nyitotta meg. Prezentációjában nyomatékosan figyelmeztetett a meglévő értékek óvására és hasznosításuk jelentőségére.

Schmidt György, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület nyugalmazott igazgatója az ózdi vasgyár történetének jelentős – önmaguknak munkásságukkal, tudásukkal hírnevet kivívó – személyiségei közül mutatott be jó néhányat a konferencia résztvevőinek, hangsúlyozta a teljesség igénye nélkül.

Pintér László, az ÓKÜ Szállítási Gyáregysége nyugalmazott gyáregységvezetője

Ózd térségének, valamint a vasgyár vasúti közlekedésének és közlekedési hálózatának kialakulását, fejlődését, nevezetességit ismertette az egykori létesítmények (Európa legmeredekebb fogaspályája), illetve a fennmaradt eszközök (mozdonyok) fényképeit bemutatva.

Földi Jenő a FÉMIKSZ Kft. tulajdonosaként és korábbi vezetőjeként tájékoztattott a törzsgyár területén műemlék épületben lévő, több mint 15 éve eredményesen működő huzalfeldolgozó és szeggyártó cég tevékenységéről.

Dr. Bárczi László nyugdíjas főmérnök, a Baráti Kör egyik alapítója a kör eddigi munkájáról, célkitűzéseiről, hangsúlyosan a városrehabilitáció keretében a régi gyár területének és létesítményeinek a város életébe történő beillesztéséről beszélt. Felvette egy országos vagy nemzetközi jellegű ipari örökségvédelmi rendezvény megtartásának gondolatát.

Az előadások után az elhangzottakhoz *dr. Grega Oszkár*, *dr. Török Béla*, *Mokri Pál* és *Mikola Béla* fűztek észrevételeket, új gondolatokat. Szóltak többek között a kohászati technológiák környezetvédelmi feladatairól, a keletkező porok kezeléséről és hasznosíthatóságáról, az örökségvédelem oktatási és képzési feladatairól, lehetőségeiről, a gyár minőségi termékeinek előfordulási helyeiről a nagyvilágban, vagy a törzsgyári terület városképet javító kialakításának igényéről.

Az igen színvonalas rendezvény *Herceik László* előadókat, hozzászólókat, a rendezvény előkészítőit és szervezőit méltató szavaival és a bányászhimnussal ért véget.

■ KÖNYVISMERTETÉS

Selmezbánya város középkori jogkönyve

Selmezbánya városi és bányajogi kódexe *Codex des Stadt- und Bergrechts von Schemnitz*
Montan-Press Kft., Budapest, 2009

A Selmezbánya városi és bányajogi kódexe nem csak az évezredes bányászattörténetünk egyik legszebb és legfontosabb emléke, hanem hazánk olyan kulturális öröksége, amely alapját képezi az átfogó magyar jogrendszer kialakulásának. Ugyanakkor ez hazánk egyik legszebb, jó állapotban megmaradt kódexe.

Keletkezésének idejéről nincs pontos adat. Feltételezhetően a tatárjárás utáni időből származik. 1241-ben a tatárok földig rombolták a régi várost, a bányaművelés három évig szünetelt. Ahogyan az egész országban, Selmezbányán is új honalapításra volt szükség. *IV. Béla* újra német bányászokat hívott az országba, akik felépítették a várost. A bányászat megindítása érdekében a polgárokat különböző kiváltságokkal ruházta fel, és megerősítette a városi statútumokat. Ez képezte az alapját a város jogkönyvé-

nek. A kódex eredeti, latin nyelvű példánya 1442-ben elpusztult, de a későbbi lejegyzések két változata fennmaradt, amelyeket a Magyar Nemzeti Múzeum őriz.

E kötet a jogkönyv 1500-as évek elején készült változatát mutatja be eredeti állapotában, német szövegének és magyar fordításának egyidejű közlésével. Bár *Gutenberg* első nyomtatott írása már 1455-ben megjelent, közel 100 év kellett ahhoz, hogy a könyvkiadásban a nyomtatás szélesebb körben elterjedjen. A nyomta-

tás megjelenése előtti, illetve az átmeneti időszakban a könyvkészítés módja a kódexírás volt, amely olyan művészi fokot ért el miniatűr képeivel, betűivel, a csodálatos ötvösmunkákkal díszített kötésével, mint egy-egy korabeli művészi alkotás. Ilyen nagy értéket képvisel ez a joggyűjtemény is az iniciálékkal díszített csodálatos betűivel és a kezdő oldalt képező festett lappal, amelynek az elemzése külön fejezetet érdemelne.

A jogkönyv két fő részből áll: első része a városi magánjog közjogi és büntetőjogi szabályozását tartalmazza, második része a bányajogi rendelkezéseket foglalja össze. Ezt a jogrendet a legtöbb alsó-magyarországi bányaváros elfogadta, de ez volt az alapja a gölnici bányajognak is, amely a legfontosabb fejezete az 1487-ben megalakult Felső-magyarországi Bá-

nyavárosok Szövetsége statútumának.

Annak ellenére, hogy az itt leírt számos jogszabály még a mai társadalom számára is példamutató és követhető lenne, meglepő módon a boszorkányégetésről is rendelkezik. Ennek oka nyilván az, hogy változtatás nélkül meghagyták az eredeti szöveget, és ezt egészítették ki 150 évvel később.

Köszönet illeti a Montan-Press Kft.-t és mindazokat, akik közreműködtek e régen várt remekmű kiadásában. Ez a jelentős litográfiai alkotás, amely egy kort és egy mesterséget mutat be, nem csak a magyar montanisztika története után érdeklődők számára jelent nagy kincset, hanem minden könyvszeretőnek csodálatos élményt nyújt. A faksimile kiadás 60 színes oldallal, a kódexhez méltó művészi szerkesztéssel és tördeléssel, vászonkötésben jelent meg.

Benke István

KÖSZÖNTÉSEK

85. születésnapját ünnepelte

Illyés János okl. kohómérnök, a Vaskut nyugalmazott osztályvezetője, 2010. április 22-én töltötte be 85. életévét. Kohómérnöki oklevelét 1953-ban szerezte a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen.

Munkásságát 1944-ben gyakornokként kezdte a MÁVAG diósgyőri Elektroacél-művében. A háború befejezése után a Nagyolvasztóműbe került, további tevékenysége ezek után a nyersvasgyártáshoz kapcsolódott. Mint tervező egy „50 m³-es bauxitkohó” kiviteli terveit készítette el, és részt vett annak megépítésében is. A 700 m³-es nagyolvasztó építésénél ellenőrként dolgozott. Tervezőként és irányítóként vett részt a nagyolvasztók esedékes átépítéseiben. Később bekapcsolódott az üzemi metallurgiai feladatok megoldásába. 1962-ben ő irányította az 50 m²-es Dwight-Lloyd-féle zsugorítószalag tervezését a korábban leállított Vörösiszapmű üzemépületeinek kihasználására.

1962-ben áthelyezték a Vaskohászati Igazgatóságra, majd 1964-ben a Vaskut Ércmetallurgiai Osztályára, ahol különféle, a nyersvasgyártással összefüggő alkalmazott kutatásokat, kísérleteket végzett.

Egyidejűleg több cikluson keresztül, nyugállományba vonulásáig, 1972 és 1985 között ellátta az OMBKE Nyersvasgyártási szakcsoportjának titkári teendőit is.

Társszerzőként részt vett a Vaskohászati kézikönyv és a négy nyelvű Kohászati műszaki szótár kidolgozásában. Nevéhez számos szakmai előadás tartása és szakcikk megjelentetése fűződik. Szakmai munkásságát több kitüntetéssel ismerték el.

Egészségi állapota az utóbbi időben erősen megromlott, súlyos betegsége szobafogságra kényszeríti.

Szántai István okl. gépészmérnök 2010. május 13-án töltötte be 85. életévét. Pályáját 1947-ben a Csepel Művek Szerkezet- és Emelőgépgyárában (SzEG) kezdte emelő- és szállítógépek – ezen belül bányászati szállítórendszerek – tervezése területén. 1952-től a SzEG főmérnöki teendőit látta el.

1954 tavaszától – a Nagy Imre kormány programjának megfelelően – főmérnöki beosztásban ipari szintű fejlesztést és irányítást végzett a Szarvasi Gépállomáson.

1960-tól a Csepel Művek Tervező Intézetében osztályvezetői beosztásban irányító tervezőként tevékenykedett. 1975-től a Csepel Művek hat gyáregységének nagy fejlesztési időszakában kapott meg-

bízást a létesítményi főmérnökség vezetésére, amely a tervezéstől az üzembe helyezésig terjedő feladatokat tartalmazta.

1984-es nyugdíjba vonulása után a Budapest és Vidéke MÉH Vállalatnál hét évig fejlesztéssel foglalkozott a színesfémkohászat, üveg-, acélforgács- és papírfeldolgozás szakterületeken.

A kilencvenes évektől aktívan vesz részt lakókörnyezete műszaki és környezeti vitáiban, szakmai felkészültségével járul hozzá a helyi fejlesztési feladatok megoldásához.

Imre János okl. kohótechnikus 1925. május 25-én született Rákospalotán. A középiskola elvégzése után a GAMMA Művek Öntődéjében öntőszakmát tanult, és itt dolgozott 1949-ig előbb öntősegédként, majd mint művezető. 1947–51-ig tanulmányait a Dolgozók Öntőipari Középiskolájában folytatta, ahol 1951 júniusában kohóipari technikus oklevelet kapott.

1949-től a Nehézipari Minisztérium Vaskohászati Főosztályán, majd áthelyezéssel a Kohó- és Gépipari Minisztérium Műszaki Fejlesztési Főosztályán üzemvezetői munkakörben dolgozott. 1950-ben a Közgazdasági Egyetem által indított

